Beeldvormende fase

OPENBAAR

Korte aantekeningen van de beeldvormende bijeenkomst van 8 oktober 2024.
Aanvang: 19.30 uur – Raadzaal

Aanwezig:	**Voorzitter**: De heer A. Walter
	Namens de fracties: Agendapunt 2: de heren Smit, Meerdink, Holtman, Bulsink, Ebbers, Bauhuis en Hollema.
	Griffie: mevrouw Smit

Beeldvormende bijeenkomst. **Doel: Inspraak**	
Agendapunt 1. Opening. De voorzitter opent de vergadering en heet eenieder welkom.	

Agendapunt 2: Voorstel vaststellen Beleidsnotitie Toekomstbestendig begraafplaatsenbeleid gemeentelijke begraafplaatsen Aalten, Beleidsnotitie Natuurgraven in Aalten, Beheerverordening gemeentelijke begraafplaatsen Aalten 2025 en Verordening op de heffing en invordering van de lijkbezorgingsrechten 2025 gemeente Aalten.	
Inspreker: De heer W. van Oort geeft een toelichting/presentatie. De presentatie is bij deze korte aantekeningen gevoegd.	
Vragen aan de heer Van Oort.	
Vraag: In 2019 is ook gesproken over asbestemming. Toen is een onderzoek gevraagd en deze mee te nemen in de toekomst. Is dit onderzoek geweest en zo ja, is het meegenomen in deze notitie?	Antwoord: Er is geen specifiek onderzoek geweest. Maar bij het opstellen van de beleidsnotitie is wel gekeken naar de behoeftes, signalen en wensen.
Vraag: In 2008 zijn er afspraken gemaakt met de GUV. Nu wordt toch asbestemming op een andere plek mogelijk. Werden in 2008 de begraafplaatsen Varsseveldseweg en Piet Heinstraat niet als optie gezien?	Antwoord: Op meerdere begraafplaatsen zijn er altijd asbestemmings mogelijkheden geweest. De Varsseveldsestraatweg is nu nieuw. Op Berkenhove waren ook altijd mogelijkheden. Daar liggen nu nog een aantal asbestemmings mogelijkheden op de begraafplaats zelf die nog lopende rechten hebben.
Vraag: Wat is nu het voorstel; optie 1 of 2? Kan in de komende 10 jaar in een familiegraf nog een bijzetting worden gedaan of alleen een asbestemming en een bezoek? Opgemerkt wordt dat na grondig lezen van het stuk dit er toch her en der iets anders instaat. Wel handig om het stuk helder te krijgen. Anders weten we niet waar we over beslissen. Het is nu onduidelijk.	Antwoord: Op basis van het eerste voorstel was het idee om de begraafplaats te sluiten. Maar op basis van de participatiebijeenkomsten is besloten om dit voorlopig niet te doen. Alleen op de genoemde 3 begraafplaatsen geen nieuwe graven niet meer uit te geven. Daar blijven dus bijzettingen mogelijk. Dit is misschien verwarrend in de notitie want de notitie is gemaakt voordat de participatiebijeenkomsten gehouden zijn. Mevrouw Walvoort: Wij gaan geen nieuwe graven meer uitgeven. Het park blijft bestaan. Alle rechthebbenden hebben een eigen graf en dit blijft ook zo. We gaan op zoek naar rechthebbenden, maar in principe blijft alles bestaan. Bijzettingen kan gewoon. We gaan niet sluiten.

Vraag: Het is de bedoeling om het ‘schudden’ niet meer te doen. Maar vervolgens staat in de stukken dat er gesproken wordt over een tarief van € 1.500 - € 2.000 voor ‘schudden’. Gaan we het nu verbieden of er is nu gewoon een hoger tarief?	Antwoord: Alle rechten worden gerespecteerd. Voor graven die nu worden uitgegeven, geldt dat er niet meer geschud mag worden. Sommige oude graven hebben nog een recht van schudden. Als men hier nog wel gebruik van wil maken, staat hier wel een tarief voor.
Vraag: Bedrijfsmatige karakter. Waarom ligt de focus zo op de kostendekkendheid?	Antwoord: Het is een belangrijke aanleiding om de financiën gezond te houden. Het aantal begravingen neemt steeds verder af. Een klein gedeelte van de inwoners maakt gebruik van de voorzieningen. Als de trend doorzet dan krijg je een keer een spanningsveld of iedereen dan moet meebetalen aan de behoeftes van het begraven voor een kleine groep mensen. Elders in den lande levert dit al problemenop. Dit soort problemen willen we voor zijn. Als je nu maatregelen neemt kun je het nog bijsturen anders wordt het gat in de begroting steeds groter en ga je toekomstige generaties belasten met extreem hoge kosten.
Vraag: Misschien kunt u in kaart brengen, waar we het dan over hebben?	
Vraag: Van begraafplaatsen naar gedenkpark. Dan ga je naar het onderhoudsniveau. Een heel aantal plekken vinden wij een ‘rommeltje’. Om dan het ouderhoudsniveau op B te laten zoals het er nu bijligt, geeft bij ons wat error.	Antwoord: De beleving van onderhoudsniveau ’s zijn heel verschillend. Bv. als het gekoppeld wordt aan biodiversiteit gaat het draagvlak een stuk omhoog. Begrippen zijn erg in beweging en hier hangen kostenplaatjes aan. Dat is de keerzijde, het één is duurder dan het ander.
Vraag: “Andere functies” betekent allerlei andere mogelijkheden. Bv. woningbouw. Hoe zit dat in elkaar?	Antwoord: Hierin is de wet heel duidelijk. De eerste uitgifte van een graf moet minimaal 10 jaar zijn en daarna zijn er verlengingen mogelijk. Die verlengingen zijn vrij voor de rechthebbende om die te bepalen. Dus zolang er verlengd wordt, wordt er nooit een graf geruimd. Dat is een wettelijk recht. Wat we wel flexibel willen maken zijn de termijnen van verlenging. Je kunt verlengen met een veelvoud van 5 jaar. Zodat mensen met een kleinere beurs het ook nog aankunnen. Voor graven die voor onbepaalde tijd eerder zijn uitgegeven, daarvan heeft in 2021 de wetgever gezegd; die moeten wel onderhouden worden. Door de rechthebbende. Zolang rechthebbenden de graven onderhouden, gaat er niets mee gebeuren. Wordt dit niet meer gedaan dan kan de gemeente het grafrecht vervallen verklaren. Het grootste probleem zijn die oude graven waarvan de rechthebbenden niet meer bekend zijn. Daar gaat de administratie nu achteraan om nog rechthebbenden te vinden. Als dit niet zo is, biedt de wet de ruimte om deze graven vervallen te verklaren. Wij begrijpen dat u respect heeft voor oudere graven. Stoffelijke resten zullen een zorgvuldige herbegraving krijgen in een algemeen graf, desnoods met een monumentje erbij. Maar niet meer op de plekken zelf.
Vraag: Het kan oneerlijk voelen dat ‘gewone’ graven geruimd gaan worden en cultuurhistorische graven in stand blijven. Wat is daar de scheidslijn?	Antwoord: Er zitten 2 stappen in. 1. Er moeten selectiecriteria komen. Daar zijn geen wettelijke regels voor. Lokaal kan gekeken worden welke criteria wij belangrijk vinden. Dan ga je kijken welke graven aan de criteria voldoen. Vervolgens moet je daar dan een keuze in maken, want zo’n lijst kan heel lang zijn. Je krijgt wel het beheer en onderhoud

	van die graven. Je moet ze onderhouden en als ze in verval raken, herstellen en restaureren. Naar mate de graven ouder worden, worden de kosten alleen maar hoger.
Vraag: Asbestemming op de Varsseveldsestraatweg. Een mooi plaatje. Die voorziening hebben we momenteel bij het GUV. Gaan wij de concurrentie aan met het GUV als wij op de Varsseveldestraatweg hetzelfde gaan doen?	Antwoord: Dit is inspelen op behoeftes die bij de bevolking leven. Landelijk is een trend dat iedere begraafplaats ook een as bestemming heeft.
Antwoord: Onderhoud van het graf ligt bij de nabestaanden. Als dit niet gebeurt dan kan dit betekenen dat het graf vervalt. Wat als destijds gekozen is voor een graf zonder steen? Hoe werkt het dan?	Antwoord: Dan is er meestal geen sprake van dat het monument in verval raakt. Maar de grafbedekking dient wel onderhouden te worden. Van oudsher tot 2010 was de gemeente verantwoordelijk voor het onderhoud van de grafbedekkingen. Vanaf 2010 is dit de verantwoordelijkheid van de rechthebbende. Men denkt dat doet de gemeente wel, maar gemeenten doen eigenlijk sinds 2011 taken die niet tot hun taken horen.
Vraag: Hoe werkt dit dan bij natuurlijk begraven? Wat juist onderhoudsvrij is? Is er een analyse gemaakt dat die voorzieningen ook echt genoeg zijn, want 100 jaar is een hele lange periode. Gaan we ons dan niet vastleggen op allerlei dingen waarvan we over 20 jaar zeggen, achteraf was dit niet helemaal goed.	Antwoord: De garantie of het voldoende is kan niemand geven. Dit hebben we ook gezien bij graven die voor onbepaalde tijd zijn uitgegeven. Die zijn uitgegeven voor fl. 20,--. Later zijn we erachter gekomen dat dit verre van toereikend is. Bij de calculatie hebben we vooral gekeken naar, wat betekent het. Als je een graf hebt met een onderhoudsvrije grafbedekking dan moet er extensief onderhoud plaatsvinden. Dat is vooral gericht op veiligheid. We weten niet wat de inflatiecorrecties gaan worden de komende jaren en dan is 100 jaar heel lang. Maar de inschatting is, gezien de lange termijn, dat de gemeente zich niet in de vingers kan snijden met deze lange termijn. Stel dat er geen onderhoud gaat plaatsvinden dan past dit even goed nog in het beeld van natuurlijk begraven. Dus het onderhoud is niet echt noodzakelijk. Dat is eigenlijk de dekking, zodat wij dit wel aan durven.
Vraag: Beheerverordening art. 24. De rechthebbende is verantwoordelijk voor het onderhoud. We hebben een heel aantal graven in Aalten waar het gewoon niet netjes is. Bij de ronde is gezegd; hier kunnen wij nu niets mee. Wij nemen aan dat dit nu wel gerepareerd is door artikel 24?	Antwoord: Dat klopt. Hier zijn we heel ver in gegaan. De formele procedure is dat mensen aangeschreven moeten worden en dan best wel een lange tijd hebben om het te kunnen herstellen. Tussen 1 en 5 jaar. Dit vinden wij niet acceptabel en daarom is in de beheerverordening opgenomen dat dit sneller moet gebeuren. En als dit niet gebeurt, dat dan de gemeente het doet op kosten van de rechthebbende. Daarmee kunnen we borgen dat graven netjes onderhouden blijven.
Vraag: U geeft aan dat deze notitie een richting weergeeft. De concrete invulling volgt nog. Aan ons wordt gevraagd deze vast te stellen, maar het bevat heel veel ‘kan’ of ‘mogelijk’. Komen er dan separate voorstellen voor de verschillende begraafplaatsen om bv. te sluiten? Als we dit vaststellen kan het college aan de gang? Wat kunnen we dan verwachten?	Antwoord: Sluiten is absoluut niet aan de orde. Het gaat over bv. de herinrichting van bepaalde gebieden. Bv. natuurgedeelte of de Varsseveldsestraatweg. Daarin is nog de mogelijkheid om in mee te participeren. Maar er worden al wel lijnen uitgezet.
Vraag: Op pagina 7 van de notitie staat heel veel ‘kunnen’ / ‘kan’. Moeten wij dit dan lezen dat dit ook gaat gebeuren?	Antwoord: In de beheerverordening betekent ‘kunnen’ dat het aan het college is om hierover een definitief besluit te nemen. In de notitie zijn de hoofdlijnen aangegeven. En we hebben al gezegd dat een paar dingen bijgesteld moeten worden. Die hebben tot te veel onduidelijkheid of verwarring geleidt. Daar zijn we achter gekomen in het proces.

Vraag: Op de begraafplaats aan de Bolwerkweg is een gedeelte katholiek en de gemeente faciliteert het onderhoud. Betekent dit dat de RK-gemeenschap nog het eigendom heeft?	Antwoord: Dit is een gemeentelijk gedeelte en het gaat over de vrijwilligers die daar het onderhoud plegen.
Inspreker: De heer Diepenbroek namens St. Historisch Dinxperlo. De schriftelijke bijdrage is bij dit verslag gevoegd.	
Vragen aan de heer Diepenbroek.	
Vraag: Tot 2019 achterstallig onderhoud vrij stevig. Vrijwilligers zijn toen aan de slag gegaan. Hoe is het onderhoud in de toekomst gewaarborgd met de groep vrijwilligers?	Antwoord: Gezien het enthousiasme geven we het nog lang niet op.
Vraag: Zijn er antwoorden gekomen op vragen die u had en zijn de zorgen minder geworden door de gegeven presentatie?	Antwoord: Dingen zijn wat duidelijker geworden. Maar de zorgen zijn niet veel kleiner geworden. Onduidelijk is nog wat er uit de plannen komt die nader uitgewerkt moeten worden. Raadpleging van de bevolking is hierbij zeer welkom.
Vraag: Zou u meer steun moeten krijgen vanuit de gemeente?	Antwoord: Als je bekijkt wat we jaarlijks de gemeente besparen. Er wordt dankbaar gebruik gemaakt van het feit dat wij daar wekelijks rondlopen. Daar mag best een vergoeding tegenover staan.
Slotwoord van de heer Diepenbroek. We wachten af wat er de komende weken naar voren komt en wat er wordt besloten. Alle wijsheid toegewenst en houd rekening met emoties die in de gemeenschap leven.	
Inspreker: De heer Veldhuis namens Werkgroep Onderhoud Oorlogsgraven Aalten-Bredevoort. De schriftelijke bijdrage is bij dit verslag gevoegd. De voorzitter zegt dat er nu geen antwoorden op de gestelde vragen komen. Het college zal de vragen beantwoorden.	
Vragen aan de heer Veldhuis.	
Vraag: In de presentatie hebben we al gehoord dat we die oorlogsgraven kunnen aanmerken. U stelt eigenlijk dezelfde vraag. Hebben 1 of meer oorlogsgraven nu een bepaalde status?	Antwoord: Het graf van Dr. Der Weduwen is aangemeld als oorlogsgraf bij de Oorlogsgraven Stichting. De overige graven zijn nog niet aangemeld als oorlogsgraf.
Vraag: Het zou een nieuw onderdeel in het beleid zijn dat cultureel historische graven gemarkeerd kunnen worden, als er criteria zijn. Bent u op dat punt enthousiast over het nieuwe beleid?	Antwoord: Wat ik gezien heb in de introductie daar kan ik een heel eind in meegaan. Sommige oorlogsgraven zijn voorzien van een steen, sommige zijn erg vervallen. Wij hebben een aantal graven opgespoord en die worden in het voorjaar opgeknapt en waar nodig onderhoud aan gepleegd door vrijwilligers.
Vraag: De werkgroep is in 2024 opgericht. U bent gaan samenwerken of opgegaan in het Onderduik Museum?	Antwoord: De groep is ondergebracht bij het museum voor de continuïteit.
Slotwoord van de heer Veldhuis. Bedankt dat wij hier onze standpunten mochten toelichten. Wij wensen u veel wijsheid toe bij de besluitvorming.	
Inspreker: De heer Heesen geeft aan dat hem vanavond veel duidelijk is geworden. De schriftelijke reactie en vragen zijn bij dit verslag	

gevoegd. De voorzitter geeft aan dat de gestelde vragen door het college schriftelijk zullen worden beantwoord.	
Inspreker: De heer Diersen. Dit is een gevoelig onderwerp. Wat kunnen we doen aan de ongerustheid van de Dinxperloërs. Kunt u zo'n presentatie verzorgen zoals vanavond en de participatie daarmee opgang brengen? Een bredere participatie en voorlichting zoals vanavond zou een deel van de ongerustheid misschien weg kunnen nemen.	
Vragen aan de heer Diersen.	
Vraag: Participatie had meer en beter gekund, horen wij. In de presentatie is aangegeven dat er participatie trajecten zijn geweest, er is een uitvraag geweest en iedereen had de mogelijkheid om inspraak te doen. Bent u daar geweest en wat is uw indruk van de hoeveelheid mensen die daar aanwezig waren?	Antwoord: Op 18 april was ik bij de bijeenkomst. Dat was een simpele bijeenkomst met een aantal mensen. Dat was niet een volle zaal, maar we zijn in groepen opgedeeld met een heleboel informatie om daarna aan de hand van stellingen input te leveren. Die onrust komt door de publiciteit. Er zijn prachtige participatieprojecten in de gemeente. We hebben niets aan onrust. Zijn die mensen dan weggebleven? Dat zou zomaar kunnen. Hoe kunnen we in één klap wat geruststellen en inzicht geven.
Vraag: (aan ambtelijke vertegenwoordigers) Hoeveel mensen hebben dan deelgenomen aan die bijeenkomsten? Is hier ook specifiek gesproken over het concrete voorstel zoals het nu staat over de begraafplaats in Dinxperlo?	Deze vraag zal schriftelijke beantwoord worden.
Vraag: Gaat het nu met name over het punt over een ander gebruik en inrichting op termijn van de oude begraafplaats in Dinxperlo of gaat het over het hele brede verhaal?	Antwoord: Dat is het accent. In de randvlakken zit wel de brede visie daarop en mogelijkheden. Maar dit is de angel waar het eigenlijk omgaat. Hoe kunnen we dit nu met een stukje voorlichting neerzetten, zodat men hier vragen over kan stellen. Als u dichterbij komt kunnen ze meepraten, meedenken.
Vraag: Er moet nog heel veel uitgewerkt worden, ook in Dinxperlo. Als dat zou gebeuren en er in Dinxperlo specifieke informatie zou zijn, zou dat ook voldoende zijn?	Antwoord: Ja, dat zou kunnen. Maar ik kan dit niet 100% inschatten. Dan moet je het weer ophalen, nu leeft het. Als je daar nu een avond aan besteed kun je heel veel bewerkstelligen.
Vraag: U vindt dat er te weinig participatie met de burger is geweest?	Antwoord: Individueel heb ik gereageerd. Het stond in de krant. Als je je betrokken voelt dan reageer je. Het is heel globaal wat daar gevraagd wordt en daar stuiven mensen niet direct op af. Maar als je de eerste keer hebt meegedacht dan weet je wat er loos is en welke lijn er komt. Nu ligt er ineens een raadsvoorstel en de publiciteit erom heen en dan vist men een beetje achter het net. 'Dan hadden ze maar moeten komen', kun je zeggen. Maar met een vorm van lokale informatie kun je heel veel recht zetten en onrust wegnemen.
Slotwoord dhr. Diersen:. Spreker zegt tevreden te zijn over hoe de gemeente het participatie traject inzet. Dit is bij een aantal projecten prachtig. Hier had het wat scherper gekund. Ik heb begrepen dat men hieraan werkt en dit mee zal nemen.	
De voorzitter concludeert dat dit onderwerp voldoende is besproken en bedankt eenieder voor de aanwezigheid en inbreng.	

<u>De voorzitter</u> wijst erop dat er ook schriftelijke reacties betreffende dit agendapunt zijn binnengekomen. Deze zijn bij de agendastukken gevoegd. **Het voorstel is geagendeerd voor de Oordeelsvormende vergadering van 15 oktober 2024.**	
Agendapunt 3. Voorstel vaststellen van de Programmabegroting 2025 gemeente Aalten.	
<u>De voorzitter</u> concludeert dat zich geen insprekers hebben aangemeld. Derhalve vervalt de bespreking van dit agendapunt. **Het voorstel is geagendeerd voor de Oordeelsvormende vergaderingen van 21 en 22 oktober 2024.**	
<u>4. Sluiting</u> **<u>De voorzitter</u>** sluit de bijeenkomst om 21:45 uur	

Aldus vastgesteld door de gemeenteraad van Aalten in de openbare raadsvergadering van 29 oktober 2024.

M.A.J.B. Fiering
Raadsgriffier

mr. A.B. Stapelkamp
voorzitter

Stichting Historisch Dinxperlo

Inzake: Nieuw te nemen besluit inzake Oude Begraafplaats Dinxperlo

Argumenten:

Reeds vele jaren vóór 2019 was het onderhoud van de Oude Begraafplaats zeer slecht te noemen. In 2019 zijn vrijwilligers na overleg met burgemeester Stapelkamp en Stichting Stolpersteine Dinxperlo begonnen met de aanpak van het toonbaar maken van in eerste instantie oude gedeelte in verband met het plaatsen van de naambordjes ter herdenking van 75-jaar bevrijding. Stichting Stolpersteine was gevraagd de naambordjes te realiseren.

Aangezien er onder andere 6 burgemeesters uit Dinxperlo liggen, 2 militairen met een Willemsorde, een graftombe van het geslacht Jagerink van de Rietstap, veel bekende Dinperloërs die veel betekend hebben voor ons dorp en nog veel meer historische graven aanwezig zijn, hebben de vrijwilligers besloten het onderhoud onder te brengen bij de Stichting Historisch Dinxperlo (ex Bewaar ’t Olde)

Nu 5 jaar later is er veel werk verzet en op eigen kosten. O.a. het baarhuisje dat de gemeente wilde slopen i.v.m. achterstallig onderhoud, hebben de vrijwilligers op eigen kosten opgeknapt. Ook is er elektriciteit en een waterleiding voor het baarhuisje aangelegd. Dit wordt nu ook gebruikt door de gemeente voor de opslag van materiaal. En zonder vergoeding.

Vanuit het Noaberfonds is er materiaal voor groenonderhoud beschikbaar gesteld voor de begraafplaatsen in de gemeente Aalten o.a. in samenwerking met de Aaltense Uitdaging. In Dinxperlo wordt daar nog intensief gebruik van gemaakt. (we hebben nog wel het een en ander nodig 😊)

Wanneer je de kosten van besparing, gerealiseerd door de klusgroep, per jaar voor de gemeente uitrekent, is dat een mooi bedrag.
Besparende maatregelen zijn al lang voor het te nemen besluit door de Raad in gang gezet, zoals het inzaaien van paden.

Opvallend is dat er weer veel meer bezoek aanwezig is op de begraafplaats en familie en bezoekers erg enthousiast zijn over de uitstraling van de begraafplaats. Ook is er een mooi informatiepaneel geplaatst en de klokkenstoel met het historische klokje dat ooit gegoten is in Dinxperlo is een waardevolle aanvulling. De Klokkenstoel is speciaal daarvoor gemaakt door de firma Westendorp.

We hebben ook al wel eens een schoolklas rondgeleid langs de oorlogsgraven en vertelt over de oorlogsgeschiedenis en bevrijding van Dinxperlo. Dat zou educatief nog kunnen worden uitgebreid.

Er zijn nog veel koopgraven en andere graven aanwezig waar familie nog steeds een emotionele band mee hebben. Ook willen er nog steeds mensen worden bijgezet in hun familiegraf. 1 maand geleden was nog een recente bijzetting. Ik denk dat het College en het Adviesbureau geen idee hebben hoe dit bericht is aangekomen in Dinxperlo en De Heurne en welke emoties deze aankondiging oproept.

De Monumentale graven hebben ook onze aandacht. Zo hebben vrijwilligers op eigen kosten het grote monument van Jagerink opgeknapt. Dat wil zeggen, aangemetseld en metalen delen geschilderd en de belettering weer met goudverf leesbaar gemaakt. Ook andere historische grafstenen werden opgeknapt en liggen er weer toonbaar bij.

De firma Breels heeft in de afgelopen jaren een grote partij grind geschonken voor het aanvullen van de graven.

Het is te wensen dat deze eeuwenoude begraafplaats als cultuurhistorisch erfgoed voor het dorp Dinxperlo in zijn hoedanigheid behouden blijft. In tegenstelling tot Aalten en Bredevoort, is dit één van de weinige monumenten die in Dinxperlo door toedoen van de granaatbeschietingen tijdens de bevrijding is overgebleven. Laat dit laatste stukje oude historie ook niet nog verdwijnen puur uit financieel gewin.

Wat eenmaal weg is komt nooit meer terug. Blijf er van af.

Als laatste wil ik nog opmerken of bij het nemen van dit besluit de visie van de Commissie Omgevingskwaliteit is of wordt geraadpleegd?

Inspraak Beleidsnotitie: Toekomstig Begraafplaatsenbeleid
Gemeentelijke begraafplaatsen Aalten.

Graag maak ik gebruik van de inspraakmogelijkheid met betrekking tot het toekomstige begraafplaatsenbeleid van de gemeente Aalten.
Namens de werkgroep Onderhoud Oorlogsgraven burgerslachtoffers in Aalten en Bredevoort, welke is ondergebracht bij het Nationaal Onderduikmuseum, heb ik de onderstaande opmerkingen, betreffende de plannen om te komen tot een vernieuwde inrichting van de Algemene begraafplaatsen in de gemeente Aalten.

Allereerst even wat meer informatie over de werkgroep:
Deze werkgroep is in 2014 ontstaan op particulier initiatief met als doel de graven van oorlogsslachtoffers, die in Aalten en Bredevoort zijn begraven op te sporen en te markeren.
In 2020 is dit project en de werkgroep opgegaan in het Nationaal Onderduikmuseum. De dossiers met verhalen en documenten van betreffende slachtoffers, zijn/worden digitaal gearchiveerd en opgeslagen.

Jaarlijks (in maart) worden de graven schoongemaakt en onderhouden door een groep vrijwilligers. Daarnaast verzorgt een aantal vrijwilligers (indien nodig) onderhoud gedurende enkele malen per jaar.
Het gaat hier om graven van burgers die slachtoffer werden van de oorlog en ten gevolge hiervan zijn overleden.

De grafplekken die zijn opgespoord, zijn met een markeringsbordje op een paal, met daarop de naam (namen) van de slachtoffers, geboortedatum en datum van overlijden vermeld. Alsmede de gebeurtenis waarvan zij het slachtoffer zijn geworden.
Dit omvat 60 graven, onderverdeeld in:

1 graf Algemene begraafplaats Prins Mauritsstraat Bredevoort
2 graven oude R.K. begraafplaats Bolwerkweg Bredevoort
12 graven oude R.K. begraafplaats Piet Heinstraat Aalten
9 graven oude Algemene begraafplaats Varsseveldsestraatweg Aalten
35 graven Algemene begraafplaats Berkenhove (oude gedeelte) Aalten
1 graf R.K. begraafplaats Berkenhove (nieuwe gedeelte) Aalten

Daarnaast heeft de werkgroep slachtoffers opgespoord die in relatie staan met de gemeente Aalten en elders door oorlogsgeweld, of aan de gevolgen daarvan, zijn overleden. (deze worden vermeld op een paneel)
Ook zijn alle Joodse slachtoffers in relatie met de gemeente Aalten opgespoord.

De namen van deze slachtoffers met beknopte informatie zijn op een paneel vermeld.
Deze panelen zijn geplaatst bij de hoofdingangen van de begraafplaatsen.
(Het paneel met de namen van de Joodse slachtoffers is geplaatst bij de ingang van de Joodse begraafplaats aan de Haartsestraat in Aalten)

(In Dinxperlo is de Stichting Stolpersteine Dinxperlo dat zich daar bezig houdt met de oorlogsgraven.)

De militaire graven op begraafplaats Berkenhove vallen buiten de verantwoording van de werkgroep.

Wij hebben de volgende vragen:

1. Wat zijn de gevolgen voor de aangemerkte oorlogsgraven?
2. Is de gemeente bekend met de lijst van (oorlogs-)graven, en wie de rechthebbende is?
3. Kunnen de oorlogsgraven intact blijven?
4. Heeft de gemeente een beleid voor deze oorlogsgraven?
   a. Zo ja, wat is dat beleid?
   b. Zo neen, waarom niet?
5. Kunnen de oorlogsgraven intact blijven?

Het is, in mijn ogen, aan de gemeente om de graven van oorlogsslachtoffers, ook van hen die van elders komen en binnen de gemeente begraven zijn, te erkennen als oorlogsgraven c.q. cultureel historisch erfgoed.

Tot slot:
Wij als werkgroep vinden het belangrijk dat de gemeente Aalten zich inzet om deze oorlogsgraven als maatschappelijk en cultureel erfgoed te zien en te bewaren voor de toekomst. In het bijzonder in het belang van herdenken, geschiedschrijving en educatie.

Namens de werkgroep onderhoud oorlogsgraven

[redacted]

Griffie@aalten.nl

Dinxperlo, 4 oktober 2024
Betr: Beleidsnota Toekomstbestendige begraafplaatsen.

Mijne heren,

Gelezen het stuk in de Band van 1 oktober van de raad en het artikel van Iris Jansen m.b.t. hetzelfde onderwerp het volgende:
Beperkte kostenbesparing is mogelijk door het sluiten van begravingen en dan beperk ik mij tot de oude begraafplaats in Dinxperlo.
Dat biedt de gemeenteraad over 10 jaar een besluit te nemen over opheffing o.a. cultuur historisch erfgoed, waarna de graven nog minimaal 20 jaar blijven liggen.

Voor zover ik nu weet zijn de graven op de oude begraafplaats **"eeuwigdurend"** en op de nieuwe begraafplaats aan de Aaltenseweg ook indien vóór 2007 begraven.

Vraag 1: Destijds eeuwigdurend, hoe is eeuwigdurend in het heden? **Schep hier duidelijkheid in.**

Vraag 2: Mij is uitgelegd dat incidenteel bijzetten in een bestaand familiegraf op de oude begraafplaats mogelijk blijft met b.v. een urn na crematie**. Is dat ook mogelijk voor een 2e of 3e generatie na een crematie?**

In het redactionele stuk van Iris Jansen wordt gesproken over: dat sluiting en opheffing van delen van de begraafplaats over 10 jaar of later dat de mogelijkheid zou bieden voor parkeren en eventueel woningbouw waarbij de gemeente volgens de wethouder op dit moment geen plannen heeft, maar hoe zit het over 10 of 20 jaar of later met eeuwigdurend grafrecht.
Vraag 3: Zou hier parkeren of woningbouw op termijn mogelijk zijn?

Hoe zit het met destijds naamloos dood geboren kinderen die begraven liggen in het gedeelte meest uiterst rechts achterin richting Irenestraat. Dood geboren kinderen werden destijds niet opgenomen in het bevolkings register maar later kon dat wel en in ons geval is onze dochter van een tweeling later bijgeschreven onder eigen naam binnen ons gezin.

Vraag 4: Wat gaat er met die graven gebeuren die veelal ook niet van een gedenkteken zijn voorzien en in principe ook eeuwigdurend zijn?

Aanvullende opmerking: We krijgen wel een mooi nieuw centrumplein met terrassen en activiteiten op het Pr. Clausplein, maar wil je echt een rustpunt zoeken in het centrum dan is de oude begraafplaats een mooie groene rustige oase die misschien nog wat meer als parkachtig ingericht zou kunnen worden. Daar zou ik voorstander van zijn.
Met vriendelijke groeten,

[redacted]

Toekomstbestendig begraafplaatsenbeleid gemeente Aalten

Beeldvormende raadsvergadering
8 oktober 2024

Programma

Doel: Toelichting beslispunten toekomstbestendig begraafplaatsenbeleid gemeente Aalten

- Toelichting huidige situatie
- Reacties op gestelde vragen
- Insprekers kunnen reageren
- Vragen

Huidige situatie

7 gemeentelijke begraafplaatsen

Begraafplaatsen zijn niet kostendekkend

Aantal begravingen neemt verder af

- **Toekomstvisie als vertrekpunt:**

- Behoeften van de gebruikers en wensen van bezoekers
- Dienstverlening betaalbaar houden

Goede balans tussen levensbeschouwelijke, maatschappelijke en bedrijfseconomische waarden

Toekomstbestendig beheer

- Betere afstemming op de behoeften van burgers: Waarom is begraven op de gemeentelijke begraafplaatsen minder aantrekkelijk dan cremeren of natuurbegraven?
- Streven naar kostendekkende bedrijfsvoering:
- Kostenreductie/bezuinigingen leiden tot kwaliteitsverlies
- Stijging tarieven maakt begraven onbetaalbaar
- Oplossing: Nieuwe/extra inkomsten genereren:
  - Verbreding dienstenaanbod
  - Samenwerking aangaan
  - Verbetering informatievoorziening

Organisatie van Begraafplaatsen (LOB)

- Begraafplaatsen zien als een onderneming

De begraafplaats van de toekomst is uitnodigend en multifunctioneel

Multifunctionele gedenkparken

- Ruimere keuzemogelijkheden themavelden
- Meerdere functies (biodiversiteit, herdenken, rust zoeken, wandelen, kunst, ontmoeten, rouwverwerking, etc.)
- Meerdere inkomstenbronnen

➢ **Vraag en aanbod beter afstemmen**

Kansen voor gemeentelijke begraafplaatsen Aalten

- Prachtige (landschappelijke) ligging
- Overcapaciteit en braakliggende uitbreidingen
- Potentie voor een verscheidenheid aan functies
- Potentie voor een diversiteit aan themavelden voor begraven en asbestemmingen
- Hoge biodiversiteits- en natuurwaarden
- Bescherming cultuurhistorisch en funerair erfgoed
- **Begraafplaats transformeren tot gedenkpark**

Ruimere dienstverlening

- Ruimere keuze soorten graven
- Ruimere keuze asbestemmingen
- Ruimere keuze graftermijnen (veelvoud van 10 jaar)
- Goedkope opties (low budget graven)
- Onderhoudsvrije graven (ontzorgen nabestaanden)
- Verruiming begraaftijden
- Diversiteit in herdenkingsmogelijkheden

Bron: Participatiebijeenkomsten met burgers en ondernemers

Islamitische
begraafplaats

Natuurgraven populair

- Behoefte aan ontzorgen en langere graftermijnen
- De uitbreidingen of lege vakken herinrichten voor natuurgraven

Berkenhove

Kloosterdijk

Berkenhove

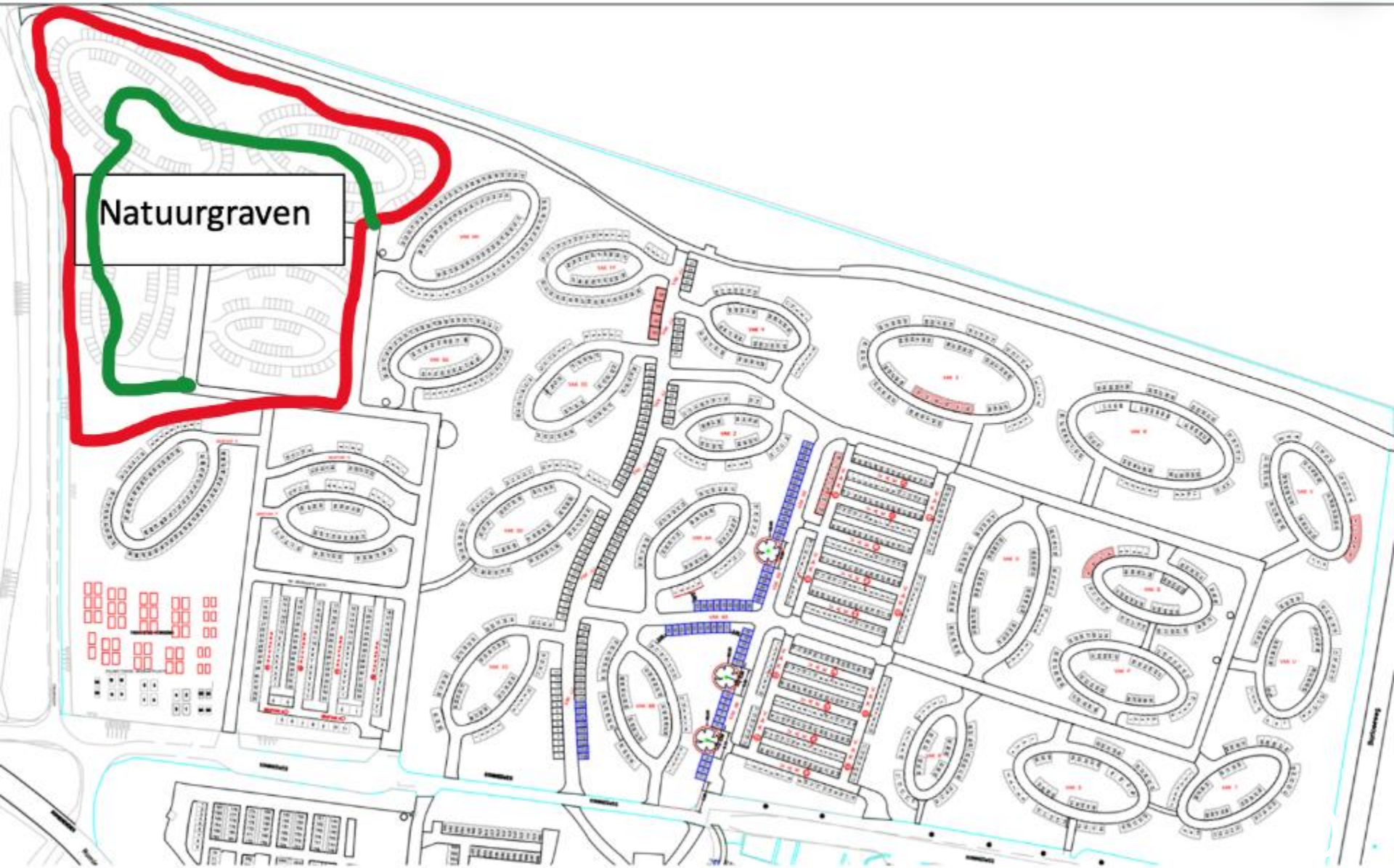

Kloosterdijk

Natuurbegraafplaats:
(naam voor promotie)

Varseveldsestraatweg
Herinrichten tot gedenkpark

Natuur-historisch gedenkpark

Oude begraafplaats Prins Mauritsstraat

Geen nieuwe begravingen en op (langere) termijn andere functie

Begrippen verklaard

- Optie 1: Geen nieuwe uitgifte graven (wel bijzettingen)
- Optie 2: Sluiten voor begravingen (wel grafbezoek en asbus bestemmingen)
- Opheffen (deel) begraafplaats: minimaal 10 jaar na laatste begraving en vervolgens nog minimaal 20 jaar voordat ruiming plaats kan vinden

  Vergt een nieuw raadsbesluit
- Herbestemmen: nieuwe bestemming na ruiming

Dinxperlo Oud

Geen nieuwe begravingen en herinrichten

Dinxperlo
Nieuw

Bredevoort

park
(Joods deel plus gemeentelijk deel)

Monumentaal

Ruimen en schudden en samenvoegen van graven

- Verlengingsprocedures zijn gestart sinds 2023
- Actief ruimingsbeleid bij niet verlengen: resten overbrengen naar een verzamelgraf
- Schudden van graven (verdiept begraven onder de onderste laag is niet toegestaan (bedrijfsvoering - lijkvertering)
- Samenvoegen: eenmalig een extra ruimte vrij maken door de bovenste laag samen te voegen bij de onderste laag

Onderhoud begraafplaatsen

- Onkruidbeheersing is een uitdaging
- Biodiversiteit versterken is eveneens een doel

➢ **Niveau is al langer vastgesteld op niveau B**

➢ **Paden vergrassen (met harde ondergrond)**

➢ **Natuurgraven extensief beheren**

Tarievenbeleid

Betaalbaarheid tarieven:

- Tarieven grafrechten voor kleine en grote beurs
- Tarieven asbestemmingen zijn nu te hoog
- Ook graven voor 1 persoon
- Kindergraven goedkoper
- Natuurgraven voor 100 jaar

Reacties op ingediende vragen

- **Natuurbegraafplaatsen in Aalten**

- Aanbieden natuurgraven is vertrekpunt
- Natuurgraven/onderhoudsvrije graven zijn ook in Aalten gewenst (participatiebijeenkomsten)
- Natuurbegraafplaats is een marketingnaam (promotie)
- Natuurbegraafplaats is onderdeel van de bestaande gemeentelijke begraafplaatsen, geen nieuwe plaats
- Exploitatie door gemeente zelf
- Bron voor extra inkomsten ter dekking van de exploitatie
- Langetermijn onderhoudskosten minimaal (extensief beheer), maar voorziening vereist

Reacties op ingediende vragen

- **Privatisering begraafplaatsen**
- Voor verliesgevende begraafplaatsen is geen belangstelling
- **Kosten**
- Onderhoudskosten begraafplaatsen onderbrengen bij openbaar groen kan gezien hun parkfunctie (enige wijze om begraafplaatsen weer kostendekkend te maken) maar is vestzak-broekzak
- **Onderhoud grafbedekking**
- Rechthebbende (ook die van graven met een onbepaalde termijn) is zelf verantwoordelijk voor onderhoud grafbedekking (aanschrijven en bij niet naleven vervallen verklaren)
  Dit is een wetswijziging van 2010 en 2011

Reacties op ingediende vragen

- **Vergroening paden**: toegankelijkheid gewaarborgd
- **Asbestemmingen**:

- Geen asbestemmingen op Berkehove – afspraak GUV

  Termijn: niet genoemd Juridische status: brief

- Kostprijs varieert sterk per soort asbestemming (urnengraven en urnenkelders zijn kostendekkend, urnennissen niet (door hoog tarief nauwelijks gebruik)
- Andere begraafplaatsen dan Berkenhove: Geen investeringen in nieuwe urnenmuren, wel goedkopere urnengraven en plaatsing urnenzuilen toestaan

Reacties op ingediende vragen

- **Familiegraven:**
- Oude rechten blijven gelden
- Bij sluiten blijft grafbezoek en asbijzetting mogelijk. (tot moment van opheffen, minimaal 10 jaar)
- **Eeuwige grafrust** bestaat niet:
- Juridisch: graven voor onbepaalde tijd
- Blijven liggen zolang aan voorwaarden voldaan wordt:

  - Rechthebbende bekend is (voor onderhoud graf)

  - Graf onderhouden wordt en herstel bij verval plaatsvindt

  - Verplichtingen nagekomen worden

Reacties op ingediende vragen

- **Schudden graf**:
- Oud gebruik (ging uit van volledige vertering)
- Vaak geen volledige vertering lijk en lijkomhulsel als gevolg van synthetische kleding en lijkomhulsels, medicijngebruik, bodemgesteldheid, prothesen, etc.)
- Gebruikelijk is om alles verdiept te begraven, is in feite een milieudelict
- Kosten werkzaamheden aannemer: € 600,-
- Wet verplicht scheiding en afvoeren niet menselijke resten (gebeurt nog niet, extra kosten)
- Ook kosten voor administratie en toezicht houden

Reacties op ingediende vragen

- **Oude begraafplaats Dinxperlo:**

- Onderhoudsplicht grafbedekkingen geldt sinds 2011 voor alle graven, ook voor die van onbepaalde tijd
- Oude graven achterste deel kunnen verplaatst worden met instemming van de rechthebbende
- Indien geen rechthebbende bekend vervallen verklaren
- Geen verschil tussen graven met en zonder grafbedekking. Bijzondere monumenten elders bewaren
- Ruimingen graven van naamloos dood geboren kinderen pietteitsvol naar verzamelgraf

Reacties op ingediende vragen

- **Duiding begrip ‘concurreren’:**

- Begraafplaatsen zijn afhankelijk geworden van andere vormen van lijkbezorging. Als er meerdere aanbieders zijn noem je dat ‘concurrenten’ of ‘concullega's’
- Allen bieden diensten aan op dezelfde ‘markt’, we noemen dat ‘marktwerking’
- Als de gemeente niet meegaat in deze ‘marktwerking’ komen er minder inkomsten binnen en grotere tekorten op de begroting
- Die tekorten moeten opgevuld worden met algemene middelen (belastinggeld van de burgers)
- Via participatiebijeenkomsten is iedereen uitgenodigd om mee te denken en te praten

Vervolg

- Cremeren en natuurbegraven nemen toe in belangstelling ten koste van regulier begraven
- Vraag en aanbod beter afstemmen (dienstenaanbod en tarieven)
- Nu niet adequaat handelen betekent toekomstige generaties opzadelen met de kosten
- Levensbeschouwelijke, maatschappelijke en financiële aspecten zijn gewogen, voor alle wensen is respect en ruimte binnen de juridische en financiële mogelijkheden

Weging van waarden en belangen

- Passende keuze voor religies en geloofsovertuigingen (Algemeen, RK, Joods, Islamitisch, etc.)
- Financiële draagkracht (goedkopere en duurdere graven)
- Maatschappelijk: graven plus asbestemmingen
- Relatievormen: Familiegraven, graven voor alleenstaanden)
- Duurzaamheid en biodiversiteit: Natuurgraven
- Behoeften van ouders om kinderen te ontzorgen
- Behoeften van ouderen om zelf een grafplek en termijn te kiezen